

MEMO

Datum : 28 januari 2016

Aan : Stedelijke commissie

Van : Hans van Agteren

Afschrift : Djoerd de Vos Koelink, Werner Gerritsen, Henk-Jan van Tubbergh, Suzanne Remmers, Derk Jan Eshuis, Ina van Dijk, Peter Dijkstra, Rik Meijer, Stadsdeelbeheer Centrum en Noord, Stadsdeelmanagement Centrum en Noord, Patrick Spijker

Onderwerp : Grondwateroverlast Lasondersingel

Inleiding

Vrijdag 22 januari 2016 is namens enkele bewoners van de Lasondersingel, een brief gericht aan het college en de gemeenteraadsleden, binnengekomen over de grondwateroverlast in de kelders van meerdere panden aan de Lasondersingel 78 eo. De bewoners verzoeken het college maatregelen te nemen die leiden tot een acceptabel grondwaterpeil in de buurt.

Historie

De grondwaterstand in Enschede werd in het verleden door diverse industriële onttrekkers laag gehouden. Onder andere door het wegvallen van (een deel van) deze onttrekkingen in de jaren '70 (textiel, melkfabrieken) en Grolsch in 2005, is de grondwaterstand in grote delen van Enschede gestegen.

In combinatie met de ligging van Enschede op de stuwwal en de hierbij behorende complexe bodemopbouw, ingrepen in het watersysteem en ook klimaatverandering (hevigere buien) hebben we op diverse plekken, in toenemende mate, te maken met grondwateroverlast.

Wettelijk kader

Sinds 2008 is de Waterwet van kracht waarin een gemeentelijke zorgplicht voor grondwater is opgenomen. Dit betekent niet dat de gemeente aansprakelijk is voor grondwaterproblemen, maar zij is wél aanspreekbaar.

Waterwet artikel 3.6

1. De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van de beheerder of de provincie behoort.

De zorgplicht uit de Waterwet is verder in het GRP uitgewerkt. Onderstaand een passage uit het GRP:

“Perceeleigenaren zijn verantwoordelijk voor het grondwater op hun eigen terrein. De afvoer van dat grondwater naar een, eventueel door de gemeente aangelegde, drainageleiding komt voor eigen rekening.

Soms treffen we als gemeente maatregelen in openbare gemeentelijke gebieden, om grondwateroverlast op particulier terrein te bestrijden. Dit doen we als er sprake is van niet-acceptabele risico's en als het doelmatiger is om dit als gemeente te doen.

Bij de risicobeoordeling van grondwateroverlast gelden als voornaamste parameters de omvang van het gebied waarin de overlast optreedt en de tijdsduur. Verder wordt er rekening gehouden met het bouwjaar van de woningen. Woningen die gebouwd zijn vanaf 1993 behoren volgens het Bouwbesluit een waterdichte begane grondvloer te hebben. In dit geval treffen wij geen maatregelen.

Water in kelders als gevolg van hoge grondwaterstanden, pakken we niet aan. Dat is een bouwkundig probleem en het is aan de eigenaar van de woning om daar wel of niet wat aan te doen.”

Van particulieren wordt dan ook verwacht dat, als zij of anderen in de omgeving overlast ervaren dan wel om te voorkomen dat ze overlast ondervinden, zelf bouwkundige of waterhuishoudkundige maatregelen treffen op hun eigen terrein.

Grondwaterstand

De gemeente heeft de zorgplicht voor de grondwaterstand in de openbare ruimte in relatie tot de hieraan gegeven bestemming. In Enschede wordt voor in de openbare ruimte gekeken naar risico's zoals benoemd in het GRP.

Bij nieuwbouwplannen wordt voor het ontwerp van de ontwatering een grondwaterpeil van 0,7 m beneden maaiveld geadviseerd.

De grondwaterstand ter plaatse van de Lasondersingel is in de bijlage weergegeven.

Aanpak grondwateroverlast

De aanpak van de grondwateroverlast is gebaseerd op de zorgplicht uit de Waterwet. Hiermee wordt echter niet het volledige grondwateroverlastprobleem aangepakt. Het is bekend dat in Enschede ook grondwateroverlast optreedt in kelders en dat in sommige nieuwbouwwijken, oa de Eschmarke, sprake is van hoge grondwaterstanden.

Het wel aanpakken van grondwateroverlast in kelders en nieuwbouwwijken door de gemeente heeft niet alleen verstreckende (financiële) gevolgen, maar de gemeente neemt daarmee ook de verantwoordelijkheid van de burger over.

In Enschede varieert de diepte van de kelders van ca. 0,8 m tot meer dan 2 m diepte. Uitgaande van de diepste kelders betekent dit dat de grondwaterstand tenminste 2 m diep moet komen te staan. Met drainage is dit niet te realiseren. Er zal dus op veel

plaatsen, met name in de oudere wijken, gepompt moeten worden. Daarnaast zal de huidige aanpak in Pathmos en Stadsveld (drainage) niet meer volstaan, waardoor de reeds uitgevoerde maatregelen voor niets zijn geweest.

In de hoogtij dagen van de textielindustrie werd in Enschede jaarlijks ruim 3 miljoen kubieke meter grondwater opgepompt. Dit is 350.000 liter per uur. De grondwateroverlast was toen beperkt.

Op dit moment wordt ca. 100.000 liter per uur opgepompt in heel Enschede. Om aan de historische hoeveelheid te komen zal de gemeente nog ca. 250.000 l per uur moeten gaan onttrekken en moeten lozen.

Nog afgezien van de kosten is het praktisch onmogelijk. Vroeger werd het water op de vele door Enschede lopende beken geloosd, maar de huidige riolering is hiervoor niet toereikend en is op een aantal plekken al overbelast.

Wanneer ook de grondwateroverlast bij woningen die vanaf 1993 gebouwd zijn wordt aangepakt, betekent dit dat de gemeente naast de oudere wijken ook voor de nieuwere wijken van Enschede maatregelen zal moeten treffen.

In het GRP is dan ook gekozen voor de risicogestuurde aanpak, waarbij we ons er van bewust zijn dat niet alle grondwateroverlast wordt aangepakt.

Grondwaterbeheer Roombeek en omgeving

Voor de aanpak van de grondwaterproblematiek (overlast en verontreinigingen) in Roombeek en omliggende wijken, is een waterbeheerplan Roombeek opgesteld.

Doelstelling ten aanzien van het grondwater is het voorkomen van structurele grondwateroverlast. Hiervoor wordt zowel door de industriële onttrekker als door de gemeente al ruim 10 jaar grondwater onttrokken. Tot op heden was er geen reden tot bijstelling van de onttrekkingen.

Het aantal klachten van grondwateroverlast, met name in kelders, is het afgelopen jaar sterk toegenomen. Op dit moment wordt samen met adviesbureau Tauw gekeken wat de oorzaak is, of sprake is van een stijgende trend en of aanpassingen aan het onttrekkingsstelsel nodig zijn.

Stadsbeek, (Pathmos, Stadsveld)

De afgelopen jaren is onderzoek uitgevoerd naar de grondwateroverlast in Pathmos en Stadsveld. Op basis van het onderzoek is gebleken dat in delen van Pathmos en Stadsveld sprake is van structurele grondwateroverlast en niet acceptabele risico's en dat de aanleg van drainage doelmatig is. Als onderdeel van het project Stadsbeek wordt de grondwateroverlast aangepakt. De aanpak voorziet niet in het voorkomen van grondwateroverlast in kelders. In de nieuwsbrief Stadsbeek is hier over richting bewoners gecommuniceerd.

Overige gebieden

Ook elders in Enschede is een toename van grondwaterklachten waar te nemen. De toenemende grondwateroverlast wordt onderkent.

In het GRP zijn risicogebieden benoemd ten aanzien van grondwateroverlast. Deze risicogebieden worden nader bekeken. Eén van de onderdelen hierbij is het herzien van het gemeentelijk grondwatermeetnet. Wanneer in een risicogebied veel meldingen

van grondwateroverlast binnen komen, zoals aan de Bultsweg en de Ouverturestraat in Glanerbrug, dan worden ter plekke vooruitlopend op de herziening alvast een peilbuis geplaatst om inzicht te krijgen in de grondwaterstand.

Vervolg richting bewoners Lasondersingel

Met de bewoners van de Lasondersingel gaan we in gesprek, waarbij we begrip hebben voor hun situatie.

Wat door de gemeente als acceptabel grondwaterpeil wordt gezien vanuit het risicogestuurd beheer, zal in de beleving van de burgers niet als acceptabel worden ervaren.

Desondanks houden we vast aan de verantwoordelijkheidsverdeling.

Grondwateroverlast in kelders is een bouwkundig probleem en daarmee de verantwoordelijkheid van de eigenaar.

.

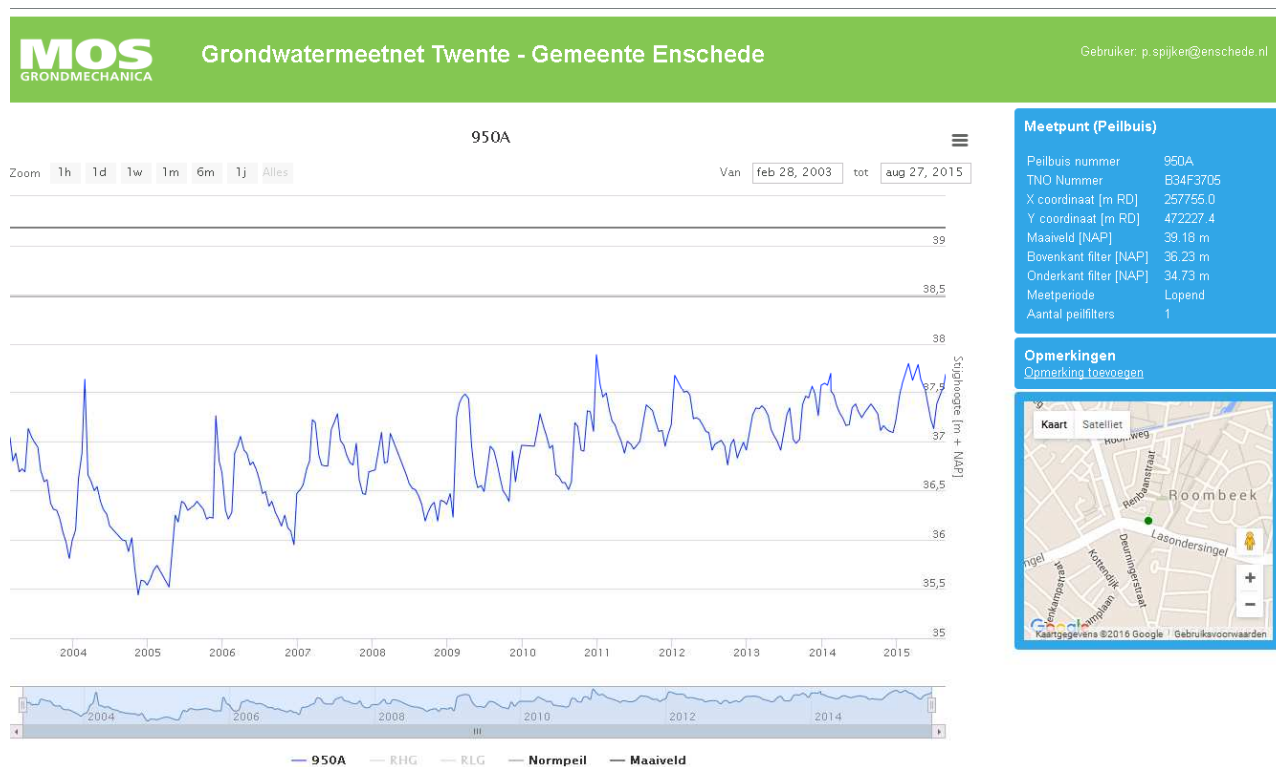
Na het gesprek zal de schriftelijke beantwoording van de brief plaatsvinden met een afschrift aan de gemeenteraad en het college.

.

.

.

Bijlage. Grondwaterstandverloop Lasondersingel

De bovenste grijze lijn is het maaiveld.

De licht grijze lijn daaronder is het advies grondwaterpeil van 0,7 meter beneden maaiveld (m-mv) bij nieuwbouw.

Uit de metingen blijkt dat de grondwaterstand de afgelopen 10 jaar is gestegen. De laatste jaren stabiliseert het zich, waarbij de grondwaterstand schommelt tussen 1,4 m-mv en 2,1 m-mv. In diverse woningen aan de Lasondersingel zijn kelders van ca. 2 m diep.